

ONDERZOEK VOOR DE EENDENHOUDERIJ

Ing. K. Bouma, technisch medewerker eendenhouderij

In Nederland worden per jaar ongeveer 4 miljoen slachteenden geproduceerd. De produktie vindt voor meer dan 80% plaats in de gemeenten Ermelo en Harderwijk. Eenden worden voornamelijk buiten gehouden. Deze buitenhouderij veroorzaakt een zware belasting van het milieu.

Inleiding

In Nederland worden eenden, zowel fok- als mesteenden, van oorsprong buiten gehouden. Deze buitenhouderij vindt plaats in de maanden maart t/m oktober. Omdat hierbij jarenlang dezelfde percelen worden gebruikt is de bodem ernstig vervuild. Ook de NH₃-emissie (= ammoniak-emissie) van deze percelen is erg hoog. De overheid wil om deze reden de buitenhouderij over een aantal jaren verbieden. Dit betekent dat de eenden in de toekomst in stallen gehouden moeten gaan worden. De directe bodemvervuiling stopt dan en de NH₃-emissie zal minder hoog zijn. De NH₃-emissie kan bovendien met behulp van aanvullende maatregelen verder worden beperkt.

Wijze van huisvesting

In het kader van het Ontwikkelings- en Saneringsfonds (O- en S-fonds) voor de landbouw zijn in Harderwijk een zestal proefstallen gebouwd, waarbij eenden in stallen op strooisel en/of rooster worden gehouden. Hoewel de houderij in stallen een hogere kostprijs veroorzaakt, is toch duidelijk dat goede technische resultaten kunnen worden verkregen. De volgende vragen komen echter naar voren:

1. Wat zijn de technische resultaten (o.a. groei, voederconversie en uitval) en hoe dient de stalinrichting te zijn als eenden in stallen worden gehouden?
2. Welke vermindering van N(= stikstof)- en P(= fosfor)-uitstoot kan door huisvesting in stallen, eventueel aangevuld met fasevoeding (of fytase toediening aan het voer) verkregen worden?
3. Wat voor invloed heeft de huisvesting van eenden in stallen op de kwaliteit van karkas, veren en poten?
4. Hoe is het gesteld met het gedrag c.q. welzijn van eenden in stallen?

ad 1. Hoe de stalinrichting eruit moet zien is nog niet bekend. In de proefstallen in Harderwijk zijn verschillende systemen geprobeerd. De technische resultaten zijn onderling niet goed te vergelijken. Wel blijkt dat op volledig rooster de dieren, vanwege het optreden van kannibalisme, gesnavelkapt moeten worden. Onderzoek naar de technische resultaten van de verschillende systemen is nodig.

ad 2. Vermindering van N- en P-uitstoot door binnenhuisvesting is mogelijk. Indien de stal een dichte vloer heeft vindt geen directe bodemvervuiling plaats. Daarnaast zal in een stal de ammoniak-emissie minder hoog zijn, omdat per eend minder ruimte beschikbaar is (kleiner emissie-oppervlak). Welk systeem de minste emissie geeft moet worden onderzocht.

Vermindering van de N- en P-uitstoot via de voeding kan door fasevoeding, waarbij de voeding beter afgestemd op de fysiologische behoeften van het dier (ouder dier heeft minder behoefte aan N en P dan jonger dier). Verder kan door toevoeging van fytase de organische P in het voer beter beschikbaar komen, waardoor ook minder P toegevoegd hoeft te worden.

ad 3. Wat voor invloed binnenhuisvesting op de kwaliteit van de eenden heeft is niet bekend. De invloed van binnenhuisvesting en met name de verschillende huisvestingsvormen zal onderzocht moeten worden.

ad 4. Hoe het is gesteld met het gedrag c.q. welzijn van eenden in stallen is niet bekend. Onlangs is op de Landbouw Universiteit in Wageningen een oriënterend onderzoek gestart naar het welzijn van eenden. Verder onderzoek naar het gedrag van eenden op verschillende huisvestingssystemen zal moeten worden uitgevoerd om hierop een antwoord te kunnen geven.

Oriënterend onderzoek

Op "Het Spelderholt" is een oriënterende proef gestart. Deze proef vindt plaats in 2 identieke afdelingen, per afdeling worden 210 eenden geplaatst. Een volledig strooiselstal wordt vergeleken met een roosterstal met mestschuiven. Beide afdelingen zijn voorzien van voertonnen en drinknippels. Van beide afdelingen worden de volgende gegevens verzameld:

* de NH₃-emissie, deze wordt bepaald door middel van meting van het ventilatiedebiet en de NH₃-concentratie in de lucht;

* technische resultaten, onder andere voerverbruik, groei en uitval;

* de kwaliteit van veren, karkas en poten. Tevens zal het gedrag van de eenden worden bekeken.

Verkrijgen criteria

Uit dit eerste onderzoek worden gegevens verkregen met betrekking tot milieubelasting, technische resultaten en gedrag van de eenden. Door middel van vervolgonderzoek kunnen criteria worden verkregen voor de huisvesting en verzorging van eenden waarbij goede technische resultaten zijn te realiseren. De belasting van het milieu moet minimaal zijn waarbij het welzijn van de eenden niet of nauwelijks wordt aangetast.

voorraimte
loopruimte
dierruimte

loopruimte

De indeling van een afdeling voor 210 eenden,
0 = voerton; = drinknippels

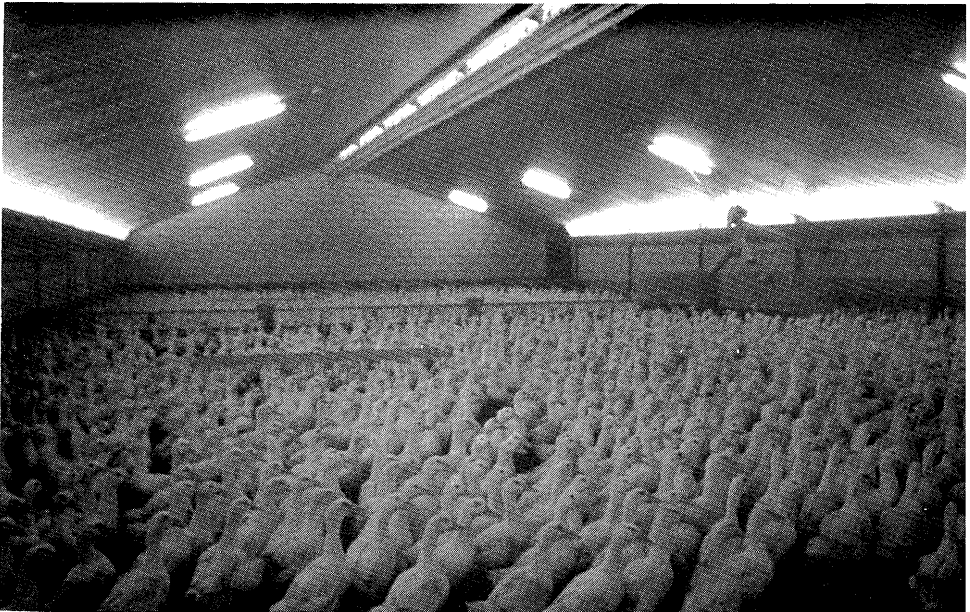

Foto: Een moderne eendenstal